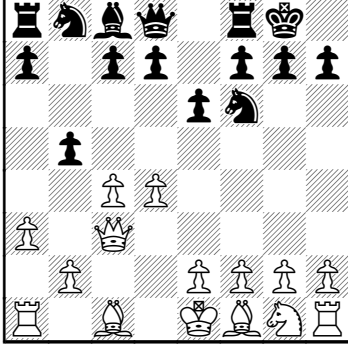

NİMZO-HİNT SAVUNMASI : VİTOLİNŞ GAMBİT

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♗c3 ♘b4 4.♙c2 0-0 5.a3
♙xc3+ 6.♙xc3 b5!?

Riga ekolünün Tal ve Shirov'dan sonra iz bırakan değerlerinden biri olan Alvis Vitoliņš'in ortaya attığı ancak turnuva satrancında hiç kullanmadığı bu gambiti dünya, G.Dizdar'ın 1983 yılında Gy.Forintos'a karşı oynadığı oyunla tanıdı. Daha sonra Andreas Adorjan'ın fikirleriyle gelişen gambit, günümüze kadar bir çok ustanın notasyon kağıdına konuk oldu. Bu ustalar, Mi.Adams, Motylev, Van der Wiel, Nikolic, Seirawan, Shabalov, Adorjan, Nisipeanu, Atalık, Baklan, D.Gurevich, Dzindzihavili, Wells, Ibramgimov, Rowson, Ward vs. şeklinde sayılabilir.

Teorik anlamda Açılış evresinde, c4 piyonunun durumunu sarsmak için yapılan b5 sürüşünün başarılı olabilmesi için Siyahların c5 sürüşü ile merkezî kontrol sağlayan, d4 piyonunu ilerletmeye zorlaması gerekir. Ancak bu özel durumun, özel belirtileri, yeni iç dinamikleri sağlıyor. Bunlardan ilki c4 piyonun değişmesinden sonra Vezirin c-hattından çekilmek için zaman harcaması gerekebilir. Ayrıca Beyazın a3 hamlesi hem tempo yitimi getirmiştir hem de b3 karesini zayıf bir kare statüsüne koymuştur. O halde bu temel olgular, bir piyonu kompanze etmelidir.

Şimdi bu gambitin ilk teorik örneğini inceleyelim:

Gy.Forintos – G.Dizdar
Londra, 1983

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♗c3 ♘b4 4.♙c2 0-0 5.a3
♙xc3+ 6.♙xc3 b5! 7.cxb5 c6!

Siyahlar c-hattını açmaya çalışarak gambitin ana fikrini açığa çıkarıyorlar. Beyazların c-hattındaki Veziri ileride bu 'hat'ta yerleşen bir kale ile karşılanacak. c6'tan gelişen at zayıflayan b3, c4 ve d4 kareleri üzerinde yoğun bir baskı yaratacak.

8.bxc6 ♗xc6 9.♙g5

Böylece Beyazlar, piyon yapısında bir bozunma yaratma tehdidiyle Vezirin savaşa girmesine mani olmaya çalışıyorlar. Bir fıkrada söylendiği gibi "Tehdit, gerçekleşmesinden daha güçlüdür".

Burada Beyazların normal gelişimine devam etmesinin ne sonuçlar doğuracağını izlemek oldukça öğreticidir. 9.♗f3 ♘b7 10.e3 ♖c8 11.♙e2 ♗a5! 12.♙b4 ♖b8 Siyahların şimdi ♙xf3 fikrine sahip oldular. Nitekim bunun ardından a5 karesindeki At b3 karesine yerleşecek. Tüm bunlar göz önüne alındığında Siyahlar gelişim avantajını zayıflamış olan b3 karesinin işgaline yönlendirdiğini söyleyebiliriz.; b3 karesinin zayıflığından kurtulmak amacıyla yapılan 9.b4!/? hamlesi ise 9...♙a6! ile karşılanır ve Beyazın gelişimi geciktirilir. (9...♙b7 10.♗f3 ♖c8 11.♙b2 ♗e7 Siyaha Beyaz kareler üzerinde büyük boşluk verir. Bu sırada Beyazın fil çifti hareketsizdir. Kouatly-Stangl, 1998.) 10.♙g5 h6 11.♙xf6 ♙xf6 12.♗f3 ♖ac8 13.♙b2 ♖c7! ♖ Polugaevsky-Dzindzichavili, Reykjavik 1990, oyununda oluşan bu konumda, Siyah tipik bir metot sergiliyor.

9...♙b7!

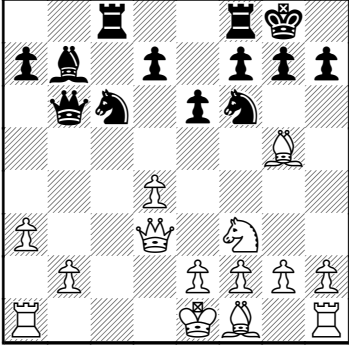
9...♙a6 10.e3± elbette piyon geriye alet değişmek bir felaket getirir.

10.♗f3 ♖c8 11.♙d3

Diğer bir alternatif ise 11.♙d2 idi, 11...♗a5! 12.♙xf6 gxf6; Belki de 11.♙xf6!/? Beyazların seçimi olmalıydı.

11...♙b6 ♖

AÇILIŞ LABORATUARI - VİTOLİNŞ GAMBİT

Bir piyon geride olan Siyahlar kuvvetlerini hızlı bir şekilde savaşa soktular.

11...♖a5+ sadece beyazın gelişimine yardımcı olur. 12.♙d2 ♗b6 13.e3±

12.♙xf6 gxf6 13.e3?!

Böylece Beyazlar piyonu geri vermeyi teklif ediyorlar. Burada 13.b4 daha iyi bir seçimdi olacaktı. Ancak, Beyaz kareler Siyahlara tatminkar bir oyun sağlar. 13...♘e7 14.e3 (14.e4 f5! gelir ve d4 karesinin zayıflığı daha da belirginleşir.) 14...♘d5 15.♙e2 ♘c3↑

13...♗xb2! 14.♖b1 ♗a2 15.♘d2?

Buradaki en kritik hamle 15.♖xb7 idi, 15...♘b4! 16.♖xb4 (16.♗d2 ♗a1+ 17.♙e2 ♖c2 18.♖xb4 ♖fc8-+) 16...♖c1+ 17.♗d1 ♖xd1+ 18.♙xd1 ♖c8-+ ve Siyahlar Vezire karşı çok alet vermesine rağmen, mevcut inisiyatifleri sayesinde Beyazların gelişimini felce uğratar. 15.♗b3 ♗xb3 16.♖xb3♞ hamleleri Siyahların kuvvetlerini c-hattı eksenine konsantre etmesiyle devam eder.

15...♘a5!♞ 16.♗b5

16.♙e2 taktiksel anlamda sorunlar yaşar. 16...♖c2 17.♖d1 ♘c4! (17...♖fc8?! 18.0-0 ♖8c3 19.♗b5 ve Siyahın işi biraz daha zorlaşır.) 18.♘xc4 ♙e4!-+; Belki de 16.e4 hamlesi Beyazın gelişim sorunlarını çözmesi bir fırsat sağlayabilirdi. Zira hem Siyah Filin menzilini kısıtlar hem de Vg3, Fd3 manevrası sayesinde taşlara aktivite sağlayabilirdi. Ancak 16...♖c2 bu hareketlenmeye ciddi bir darbe indirirdi.

16...♗xa3 17.♙d3⊕ a6!-+

Vezire hücum için doğru yol. Eğer 17...♙c6? denenseydi, 18.♙xh7+ ♙g7 19.♗d3 ile karşılaşır.

18.♙xh7+

18.♗h5 ♗xd3 19.♗xa5 ♙xg2 20.♖g1 beyaza güvenilir bir atak veriyor gibi görünüyor fakat taktiksel bir dalga var.. 20...♗xb1+!! 21.♘xb1 ♖c1+ 22.♙e2 ♖xg1 23.♘d2 ♖a8 siyah vezire karşılık iki kale ve iki piyona sahip.

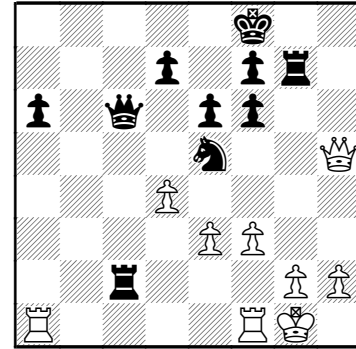
18...♙g7 19.♗h5 ♖h8

Siyahlar fili kazanırlar.

20.0-0 ♖xh7 21.♗g4+ ♙f8 22.♗f4 ♖g7 23.♘e4? ♙xe4 24.♗xe4 ♗d6 25.♖a1 ♘c4 26.♗d3 ♘e5 27.♗e2 ♖c2 28.♗h5

Elbette 28.♗xc2 ♘f3+ 29.♙h1 ♗xh2# nedeniyle mümkün değildi.

28...♗c6 29.f3?

Nihayet taktik baş edilmez yumruğunu indiriyor. 29...♘xf3+! 30.♙h1 ♖gxf3 31.♖xf3 ♖xh2+ 0-1

Açılış bu oyunla dünyaya duyurulduktan sonra, başta İzlandalı ve Amerika'lı ustalar bu varyantı zaman süzgecinden geçirerek uygulamaya başladılar. Hatta bu o kadar onaylanmıştı ki süper GM'lerin oyunlarında bile rastlanmaya başlanmıştı.

V.Kramnik (2790) – Mi.Adams (2670)

Dortmund, 1998

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 ♙b4 4.♗c2 0-0 5.a3 ♙xc3+ 6.♗xc3 b5 7.cxb5 c6 8.♙g5

AÇILIŞ LABORATUARI - VİTOLİNŞ GAMBİT

8.f3 ♖d5! 9.♗d3 cxb5 10.e4 ♗b6 11.♗h3 f5
Oldukça agresif ve keskin bir sürdürüm. 12.♙g5
♗e8 13.♙f4! d5! Aksi taktirde, Fil d6 karesine
yerleşerek gelişimi baltalayacaktı. 14.exf5!? ♗c6
15.♗e3 e5∞ Bu Xiangzhi-Motylev, Moscow 2004.

8...cxb5 9.e3 ♙b7 10.f3

10.♗f3 h6 (10...a6 11.♙d3 d6!? 12.0-0 (12.♙xf6
♗xf6 13.♗c7 ♙xf3 14.gxf3 ♗xf3 15.♙g1 ♗c6
16.♗xd6 ♙ac8 17.♗g3 ♗f6 18.♗g5) 12...♗bd7
13.♙fc1 ♙c8 14.♗e1 ♗e7 15.e4 e5∞
Peng,Zhaoqin) 11.♙h4 (11.♙xf6 ♗xf6 12.♙e2
♙c8! 13.♗d3 a6 14.0-0 ♗c6 15.♗d2 ♗a5 16.♙fc1
♙d5= Allen-Marusenko, Port Erin 1999) 11...a6
12.♗d2 ♗c6 13.♙e2 ♙c8 14.♗d3 ♗a5! (Herraiz
Hidalgo-Y.Gonzalez Parla 2003) 15.0-0 ♗c4
16.♗xc4 bxc4 17.♗c2 g5 18.♙g3 ♗e4∞ Gonzalez

10...h6!?N

Bu ilginç hamle ile Beyazın Filinin geleceği
soruşturulur.

10...♗b6 11.♙xf6 gxf6 12.♙d3±; 10...a6 11.♙d3
♗c6 12.♗e2 h6 13.♙h4 ♗d5 (a) 13...♙c8!?
14.♗d2 ♗e4 15.♙xd8 ♗xd2 16.♗xd2 (16.♙h4
♗c4) 16...♙fxd8 17.♙hc1±) 14.♙xd8 ♗xc3
15.bxc3!? (15.♙h4±) 15...♙fxd8 16.♗f2 (16.a4
b4) 16...♙dc8 17.♙hb1±

11.♙xf6

Filin 11.♙h4 hamlesiyle, diyagonal değiştirmeyi
istememesi oldukça doğal karşılanabilir. Ancak
kapalı durum atların dinamik kullanılması
sonucunu doğuracaktır. 11...♗c6!? 12.♙xb5 g5
13.♙f2 ♗d5± ve eğer ♗d2'ye karşı ♗a5
hamlesiyle b3 oyuğuna karşı bir hareketlenme
olduğunu ve de ♗d3'e karşı ♗a5'in ardından
gelecek olan ♗cb4'ü göz önünde bulundurursak
Siyahın iyi karşı oyun şansları olduğunu kanaat
getirilir.

11...♗xf6 12.♗h3

Beyazların piyonu alma denemesine karşılık
12.♙xb5 ♗g5 13.♙f1 ♗h4+! 14.g3 ♗h5 15.♙e2
Siyahlara çeşitli şanslar sağlar. Bunlardan en
kabası şu şekilde gösterilebilir: 15...♙c8∞ 16.♗b4
♙a6 17.♙xa6 ♗xa6 18.♗b7?! (18.♗d2) 18...♗a5+
19.b4 ♗a4 ve bundan sonra Siyahlar ilginç bir ağ

çinde sineği (veziri) sarmalarlar. Δ20.-- ♙ab8
21.♗xa7 ♙c7-+

12...♙c8

Siyahlar burada 12...a6 hamlesini de
deneyebilirlerdi, zira burada tezcanlı 13.♗c7?!
hamlesi mümkün değildir: 13...♙xf3 14.gxf3 ♗xf3
15.♗f2 ♗xe3+ 16.♙e2 ♗c6 17.♗g3 ♗xd4

13.♗d2 a6 14.♙d3 d6

Sakin bir formasyon oluşturan Siyahların
pozisyonu yeterlidir.

15.0-0 ♗d7 16.♙ad1 ♗b6

Artık Siyahlar 16...e5 hamlesiyle merkez savaşına
ortak olmak niyetindedir.

17.f4!? ♙c7 18.♙b1 ♗c4 19.♗e2

19.♗d3 hamlesi basit bir 19...♗g6 ile
savuşturulur.

19...♙ac8 20.e4 ♗e7

Siyahlar kuvvetlerini ideal noktalara yerleştirdi.
Artık sıra merkezi parçalamaya geldi.

21.f5?!

Görünüşe göre, Beyazlar Artık f-hattından faaliyet
göstermek niyetindedir. f5-f6 sürüşü ise Siyahların
şah konumuna zarar verecektir. Üstelik değişim
piyon adalarının sayısını arttırır. Ancak bu statik
bakış bir noktada hatalı çıkar. Zira e4 piyonu
orijininin bakıldığında statik bir hedef gözler
önüne serilir.

Merkezden ilerlemek için 21.e5 sürüşü, bu
noktada daha mantıklı idi. Siyahlar ise buna cevap
olarak 21...♙d8! hamlesiyle tansiyonu d-hattına
yöneltirler. 22.♗d3 g6 23.♗g3 ♙c7! Artık Siyahı
d-hattında dizginlemek güçleşti. Artık b2, d4 ve g-
hattını beyaz açmayı başarabilirse g2 noktası net
hedefler olarak karşımıza çıkıyor. Yine de
Beyazların 24.f5 hamlesiyle açması denenebilirdi.
Ancak 24...dxe5 25.fxc6 f5 ile karşılanırdı.;
21.♗f2!? e5 (21...f5 22.♙fe1) 22.fxe5 dxe5 23.d5
♗d6 24.♙d3; 21.♙d3!?

AÇILIŞ LABORATUARI - VİTOLİNŞ GAMBİT

21...exf5 22.♞xf5 ♞e8 23.♟f2

Artık ...♟c8'e karşı bir önlem almıyor.

23...♟c8?!

Siyahların e4 noktasına yönelik devamı gerekiyordu. Bu da 23...g6! ile mümkündü. 24.♞f4 (24.♞f3 f5) 24...f5! 25.h4!? Δ h5

24.♞f3 a5?!

Hâlâ e4 noktası bir hedefti... 24...f5!?∞

25.♞g3 f5□ 26.♞h5 f4! 27.♞c3

27.♞g6!? ♟h8 28.♞xb5 ♟e3∞

27...b4?!

27...♟e6! 28.e5!? (28.♞xb5 ♞b7) 28...dxe5 29.dxe5 ♟f7 30.♞f5 g6 31.♞xf4 ♞xe5 32.♞xe5 ♞xe5 33.b3 ♞d7⇒ Siyaha dinamik imkanlar sağlar.

28.♞xc4!

28.axb4 axb4 29.♞cc1 ♟e6 30.e5!? (Elbette 30.d5 ♟f7 hamlelerinden sonra Siyahlar, Siyah renkli karelerin tek hakimi olur.) 30...dxe5 31.♞g6 exd4!?∞ ve piyon alınırsa Δ32.♞xd4? ♟f5! 33.♞xf5 ♞e1+

28...♞xc4 29.♟a2 ♟e6

Elbette 29...d5 hamlesi sadece Beyazın geçer piyonları oluşmasını sağlardı. 30.♟xc4 (30.♞xd5+!? ♟e6 31.♞xa5 ♞cc8 32.d5) 30...dxc4 31.♞xa5±

30.♟xc4

30.d5? ♟f7

30...♟xc4 31.♞xa5 d5□

Karşı oyun için vezir-kanadındaki yükün azalması gerekli bu da sadece bu hamle ile mümkündü.

32.e5 ♞b8

Elbette dışta bir piyon kalmasından çok daha iyi. Eğer 32...bxa3 33.♞xa3 ♞xa3 34.bxa3± hamleleri uzakta bir geçer bırakır.

33.axb4 f3!?

Karşı-oyun arayışlarını açığa çıkaran bu piyon fedası yerine Siyahların piyonunu geri almaya çalışması iyi sonuçlar doğurmazdı. Zira, 33...♞xb4? 34.♟d3! ♞b5 (34...♟xd3 35.♞xd5+) 35.♞a8+ ♟h7 36.♟xf4 ve artık beyazlar ♞h8 hamlesiyle Vezirleri değiştirmeyi teklif ederler.; 33...♞xb4 34.♞xb4 ♞xb4 35.♞d2 ♞a4 36.h4± ve sonrasında gelecek olan ♟h3 hamlesi bir tane daha piyon kaybına işaret eder.

34.♞c5

34.g3 'e artık 34...♞xb4∞ hamlesi mevcut

34...♞g5 35.g3 ♟h8?!⊕

Zeitnotta yapılan küçük bir hata. Bunun yerine 35...♟h7 veya 35...♞e3 denemek gerekirdi.

36.b3?⊕

Beyazlar 36.♞d6!± hamlesini kaçırdı.

36...♟xb3 37.♞d3

37.♞b1 ♟c4 Δ38.b5 ♞xb5!

37...♟c4 38.♞d1

38.♞xf3?? ♞c1+

38...♞e3

38...♟h7!?∞

39.♞d6! ♞a8 40.♞c6 ♞a2 41.♞c8+ ♟h7 1/2-1/2

41...♟h7 42.♞f5+ ♟g8 43.♞c8+ ♟f7 44.♞d7+=